

TEMPESTES, NEVADES I PEDREGADES AL BAIX GAIÀ

INTRODUCCIÓ

Per tal de completar el nostre anterior treball¹, aportem, en aquesta ocasió, el comentari sobre la incidència de les tempestes, nevades i pedregades en aquesta zona.

Tindrem en compte la totalitat de les dades que es poden trobar als arxius², si bé les corresponents a Torredembarra presenten llacunes importants.

En referència a la riba dreta del Baix Gaià considerarem els valors corresponents a l'estació meteorològica de Tarragona, i pel que fa a la riba esquerra, les trobades a Torredembarra.

També, tal com vàrem fer en l'ocasió anterior, compararem els resultats obtinguts a les dues estacions en un mateix període de temps, i cada estació en si mateixa en un període respecte de l'altre, ja que agafarem per a l'estudi els anys 1926-1950 i 1956-1980.

Amb aquests treballs creiem haver aportat les dades necessàries —d'altra banda sembla ser que són totes les que hi ha— per donar a conèixer amb profunditat tot allò que pot proporcionar, i ha proporcionat en el decurs dels anys, la meteorologia pròpia d'aquesta zona geogràfica concreta.

TEMPESTES A TARRAGONA

Distingirem els dos períodes ja esmentats. En primer lloc anotarem les mitjanes parcials obtingudes entre 1926 i 1950³:

1. Es pot consultar «Variacions de la precipitació a les dues riberes del Baix Gaià», dins d'*Estudis Altafullencs* núm. 8, Altafulla, 1984, pp. 7-34.

2. Les dades s'han obtingut dels arxius de l'«Observatorio Meteorológico de Tarragona» i de l'«Instituto Nacional de Meteorología de Barcelona». Les que falten no figuren en cap dels arxius esmentats.

3. Falten les dades corresponents als anys 1948-49 i 50.

Període	Mitjana
1926-1930	13,8 vegades/any
1931-1940	11,4 »
1941-1950	11,14 »

Mitjana general: 12,13 vegades/any; la distribució mensual és com segueix:

G	F	M	A	Ma	J	Jl	Ag	S	O	N	D	
0,32	0,14	0,36	0,73	0,77	1,45	1,23	1,95	2,77	1,23	0,77	0,41	12,13

Malgrat que la incidència és escassa, la mitjana seria gairebé d'un cop al mes; remarquem la màxima del mes de setembre que, per altra part, coincideix amb el mes que presenta més precipitació anual; la mínima hivernal s'escau el mes de febrer, que també presenta la mínima d'hivern quant a pluja.

Període 1956-1980⁴:

Període	Mitjana
1961-1970	19,4 vegades/any
1971-1980	18,4 »

Mitjana general: 18,65 vegades/any; la distribució mensual és com segueix:

G	F	M	A	Ma	J	Jl	Ag	S	O	N	D	
0,05	0,30	0,55	0,70	1,30	2,15	2,60	3,45	4,10	2,05	0,90	0,5	18,65

Cal destacar el màxim anual presentat pel mes de setembre, igual que en el cas anterior; no així el mínim d'hivern que aquest cop el presenta gener.

En el conjunt de els dos períodes cal fer ressaltar la regularitat dins d'un mateix període i l'augment en el segon respecte del primer.

TEMPESTES A TORREDEMBARRA

En aquesta estació només hi ha dades sobre el període 1956-1980; per tant és aquest el que comentarem.

4. Falten les dades corresponents als anys 1956-57-58-59 i 60.

Període 1956-1980⁵:

Període	Mitjana
1956-1960	2,4 vegades/any
1961-1970	14,6 »
1971-1980	13 »

Mitjana general: 11,38 vegades/any; la distribució mensual és com segueix:

G	F	M	A	Ma	J	Jl	Ag	S	O	N	D	
0,05	0,1	0,32	0,36	0,73	1,23	1,55	2,64	2,27	1,59	0,36	0,18	11,38

Hem de fer notar que la mitjana corresponent a 1956-1960 és, com a mínim, estranya; no podem descartar algunes deficiències d'observació, ja que les hem trobades en altres aspectes.

Aquest cop la màxima anual no és al setembre sinó a l'agost, i la mínima hivernal, al gener. La freqüència, en el mateix període, és inferior a Tarragona. No es pot descartar, si tenim en compte que la probabilitat més elevada de presentació del meteor és durant l'estiu, el paper que hi pugui jugar la direcció del vent dominant, ja que per Torredembarra és el Llebeig i per Tarragona el Xaloc⁶.

NEVADES A TARRAGONA

Evidentment la neu no és un fenomen freqüent en aquesta zona, no obstant això, en algunes ocasions es presenta.

Període 1926-1950⁷:

Període	Mitjana
1926-1930	0,2 vegades/any
1931-1940	0,6 »
1941-1950	1,57 »

Mitjana general: 0,82 vegades/any; la distribució mensual és la següent:

G	F	M	A	Ma	J	Jl	Ag	S	O	N	D	
0,36	0,32	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,14	0,82

5. Falten les dades corresponents als anys 1977-79 i 80.

6. Es pot consultar «Estudi climàtic de la vila de Torredembarra i del seu entorn», dins d'*Estudis Altafullencs* núm. 7, Altafulla, 1983, pp. 7-18.

7. Falten les dades corresponents als anys 148-49 i 50.

L'única cosa destacable és la «gran freqüència presentada entre 1941-1950, concretament els anys 1944-45-46 i 47.

Període 1956-1980⁸:

Període	Mitjana
1956-1960	—
1961-1970	1 vegades/any
1971-1980	0,1 »

Mitjana general: 0,55 vegades/any; la distribució mensual és com segueix:

G	F	M	A	Ma	J	Jl	Ag	S	O	N	D	
0,1	0,15	0,15	—	—	—	—	—	—	—	—	0,15	0,55

Cal remarcar la diferència enorme en la freqüència de presentació en cada una de les dècades en ambdós períodes.

NEVADES A TORREDEMBARRA⁹

Només considerarem el període 1956-1980, per les raons exposades abans.

Període	Mitjana
1956-1960	1 vegades/any
1961-1970	0,6 »
1971-1980	0,143 »

Mitjana general: 0,544 vegades/any; la distribució mensual:

G	F	M	A	Ma	J	Jl	Ag	S	O	N	D	
0,227	0,091	0,045	—	—	—	—	—	—	—	0,045	0,136	0,554

Cal fer notar que malgrat la no coincidència en la distribució mensual entre ambdues estacions, sí que coincideix prou la freqüència en les dècades considerades.

PEDREGADES A TARRAGONA

Aquest fenomen és més freqüent que la neu, i per la importància que té de cara a l'agricultura val la pena considerar-lo.

8. Falten les dades corresponents als anys 1956-57-58-59 i 60.

9. Falten les dades corresponents als anys 1977-79 i 80.

Període 1926-1950 ¹⁰:

Període	Mitjana
1926-1930	2,4 vegades/any
1931-1940	1,6 »
1941-1950	1,57 »

Mitjana general: 1,79 vegades/any; la distribució mensual és:

G	F	M	A	Ma	J	Jl	Ag	S	O	N	D	
0,09	0,41	0,18	0,23	—	0,09	0,05	0,23	0,14	0,14	0,09	0,14	1,79

Amb aquestes dades a la vista no hi ha dubte que és bastant possible que pedregui durant els mesos de febrer, sobretot; també l'abril i l'agost.

Període 1956-1980 ¹¹:

Període	Mitjana
1961-1970	1,1 vegades/any
1971-1980	0,9 »

Mitjana general: 1 vegada/any; la distribució mensual és:

G	F	M	A	Ma	J	Jl	Ag	S	O	N	D	
0,05	0,05	0,15	0,15	0,10	—	—	0,15	0,25	—	—	0,1	1

La disminució en la freqüència de presentació del meteor és evident; tot i amb això no es pot descartar la possibilitat d'una pedregada, espectacular fins i tot. No podem deixar de fer referència ací de la que s'enregistra a les actes municipals de Tarragona, corresponent al 1828, on es diu que el 14 de setembre d'aquest any, el terme quedà arrasat i les cases de la ciutat sense teules ¹².

PEDREGADES A TORREDEMBARRA

Per les dades que tot seguit veurem cal deduir que les pedregades no són freqüents en aquesta estació; l'explicació cal trobar-la, potser, en el fet que en tractar-se d'un meteor d'efectes molt localitzats la possibilitat de donar-se damunt de la vila és petita.

10. Falten les dades corresponents als anys 1948-49 i 50.

11. Falten les dades corresponents als anys 1956-57-58-59 i 60.

12. Citat per Salvador-J. Rovira i Gómez en «Antoni Martí i Franqués i l'Altafulla del seu temps», Altafulla, 1982, p. 143.

Període 1956-1980 ¹³:

Període	Mitjana
1956-1960	0,2 vegades/any
1961-1970	0,6 »
1971-1980	0,42 »

Mitjana general: 0,45 vegades/any; la distribució mensual és:

G	F	M	A	Ma	J	Jl	Ag	S	O	N	D	
—	0,045	0,045	0,09	0,09	0,045	0,045	—	0,045	—	—	0,045	0,45

A la vista del resultat, sobretot comparant-lo amb l'obtingut a l'estació de Tarragona per un mateix període, no dubtem en assenyalar l'extensió geogràfica compresa com un factor determinant en la presentació del fenomen. No hi ha cap altre motiu per aquesta diferència tan acusada.

No obstant aquesta freqüència tan baixa, la possibilitat d'una pedregada és evident. Per la zona encara es recorda la que va tenir lloc el 14-7-59, els efectes de la qual varen ser, entre d'altres, l'enderrocament de la xemeneia de l'antiga fàbrica CEMSA i la trencadissa de 78 vidres de la fàbrica SACE, situada al barri marítim; aquell dia les pedres assoliren la mesura de nous, i bufava un ponent huracanat.

CONCLUSIÓ

Al llarg d'una sèrie de tres treballs ¹⁴, hem intentat donar a conèixer totes les dades existents, meteorològicament parlant, de la subcomarca del Baix Gaià, tot fent-ne avinent dels trets que més sobresurten.

Creiem, i així ho hem dit en algun lloc d'aquestes aportacions, que el coneixement complet i sobretot exhaustiu, del comportament meteorològic d'una zona determinada, pot ajudar a millorar l'organització de la vida a la pròpia zona. Si del nostre modest esforç, algú, sigui especialista o profà, en treu profit, ens donarem per satisfets.

ALBERT CARDONA I MERCADÉ

13. Falten les dades corresponents als anys 1977-79 i 80.

14. A part d'aquest mateix treball es poden consultar els esmentats a les notes 1 i 6.

BIBLIOGRAFIA

- CARDONA, A.: *Estudi climàtic de la vila de Torredembarra i del seu entorn*. «Estudis Altafullencs» (Altafulla), 7 (1983), ps. 7-18.
- CARDONA, A.: *Variacions de la precipitació a les dues riberes del Baix Gaià*. «Estudis Altafullencs» (Altafulla), 8 (1984), ps. 7-34.
- ROVIRA I GÓMEZ, S.-J.: *Antoni Martí i Franquès i l'Altafulla del seu temps* (Altafulla, Centre d'Estudis d'Altafulla, 1982).

ANNEX

Com a annex s'inclouen una sèrie de gràfics on queden reflectides totes les dades usades al llarg del present estudi.

Torredembarra. — Tempestes, freqüència anual.

Període 1956-1980.

Torredembarra. — Nevades i pedregades, freqüència anual.

Període 1956-1980.

Tarragona. — Tempestes, freqüència anual. Període 1926-1950.

Tarragona. — Tempestes, freqüència anual. Període 1956-1980.

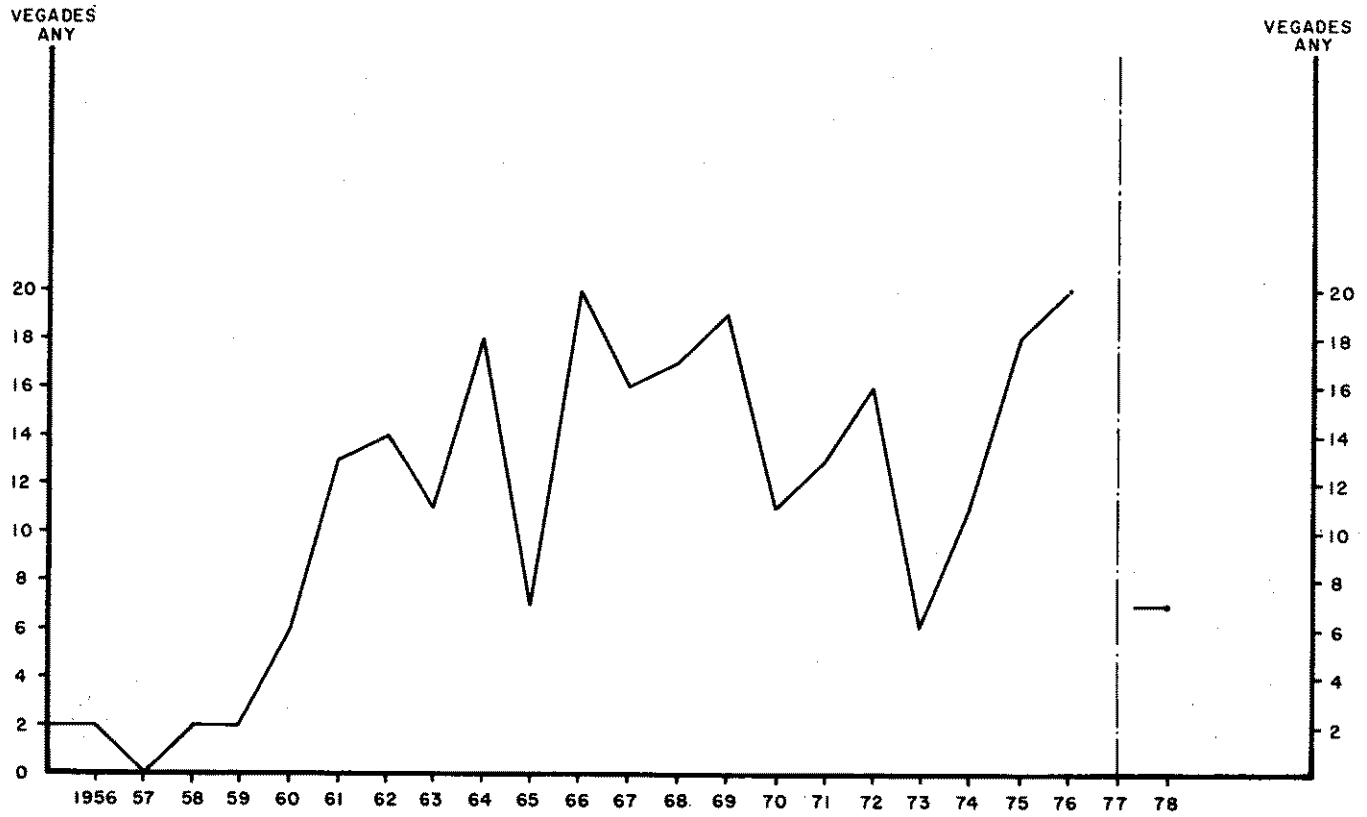
Tarragona. — Nevades i pedregades, freqüència anual.

Període 1926-1950.

Tarragona. — Nevades i pedregades, freqüència anual.

Període 1956-1980.

TORREDEMBARRA PERÍODE 1956-1980
TEMPESTES FREQUÈNCIA ANUAL

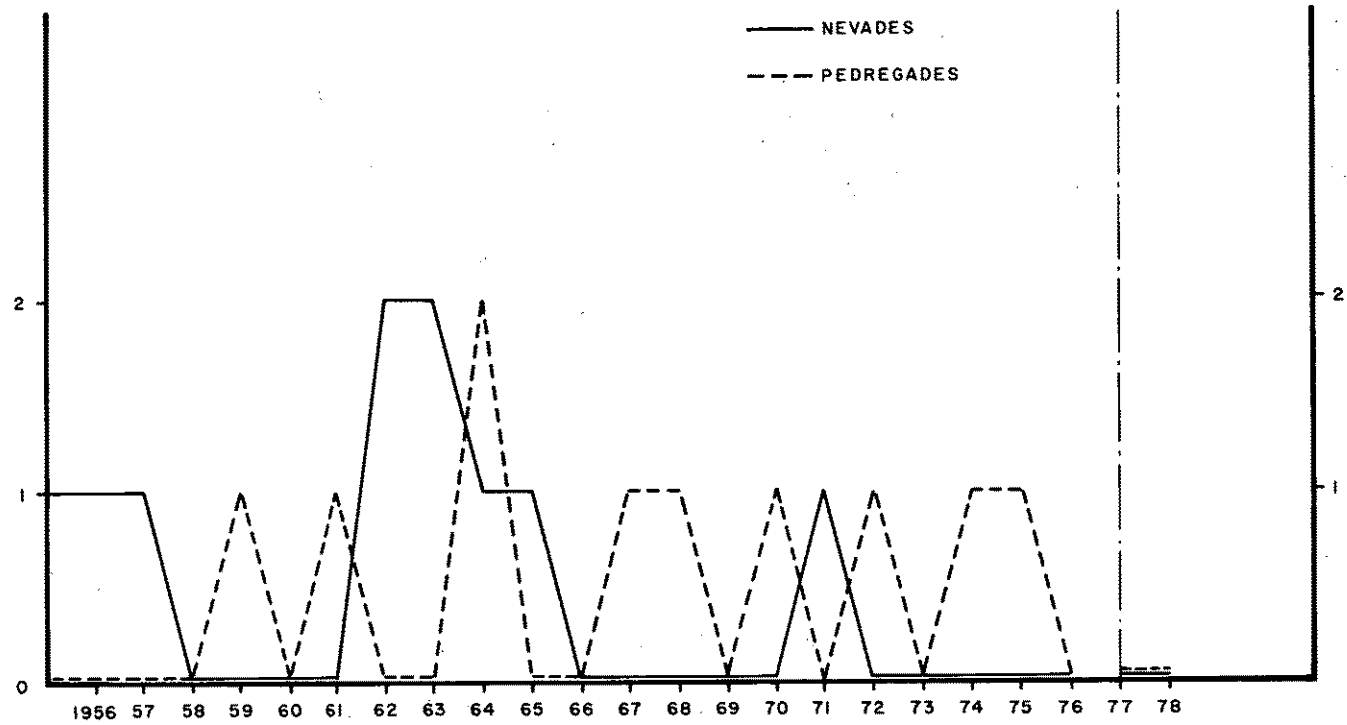


TORREDEMBARRA

PERÍODE 1956-1980

NEVADES I PEDREGADES

FREQÜÈNCIA ANUAL



TARRAGONA

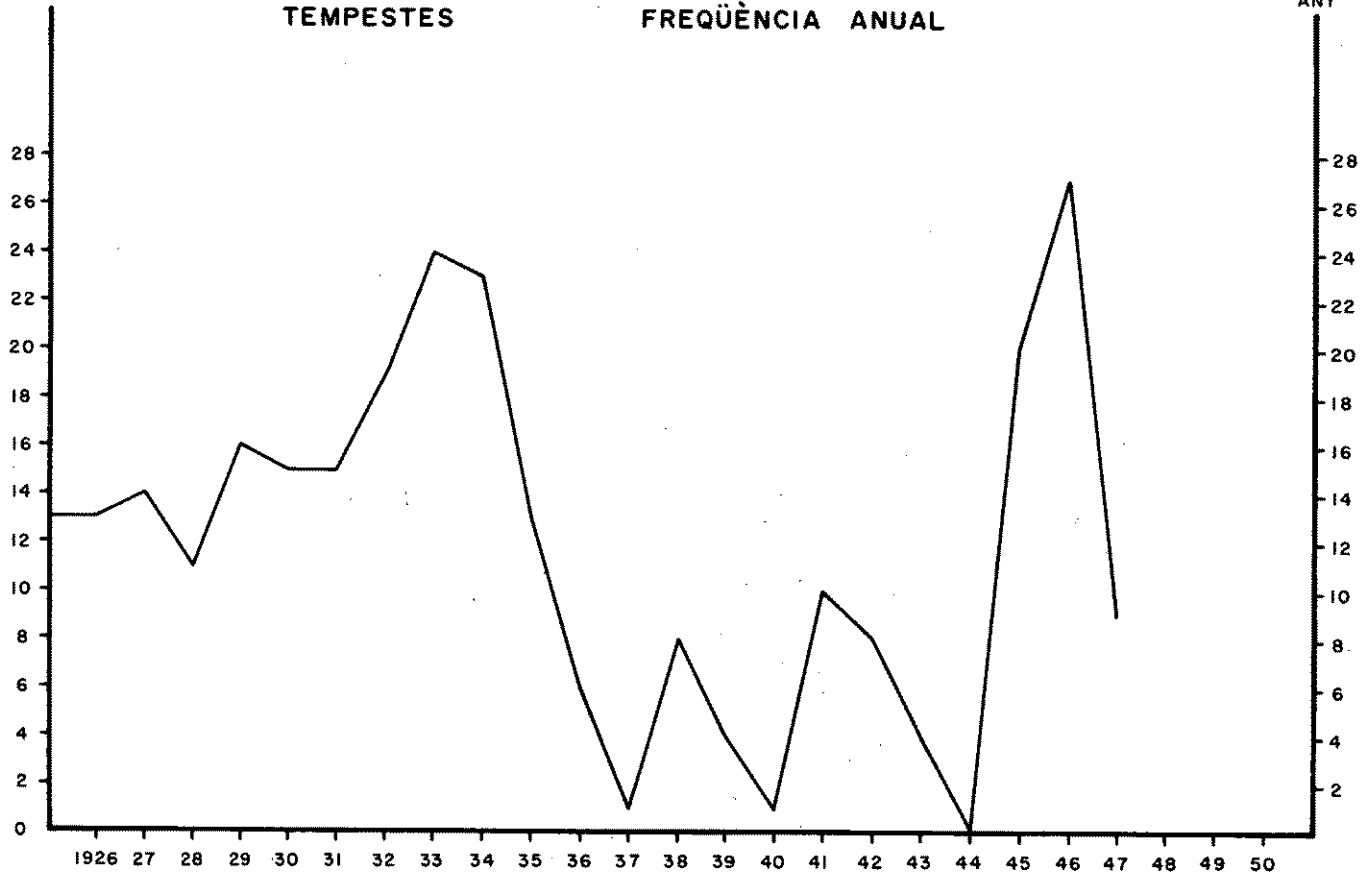
PERÍODE 1926-1950

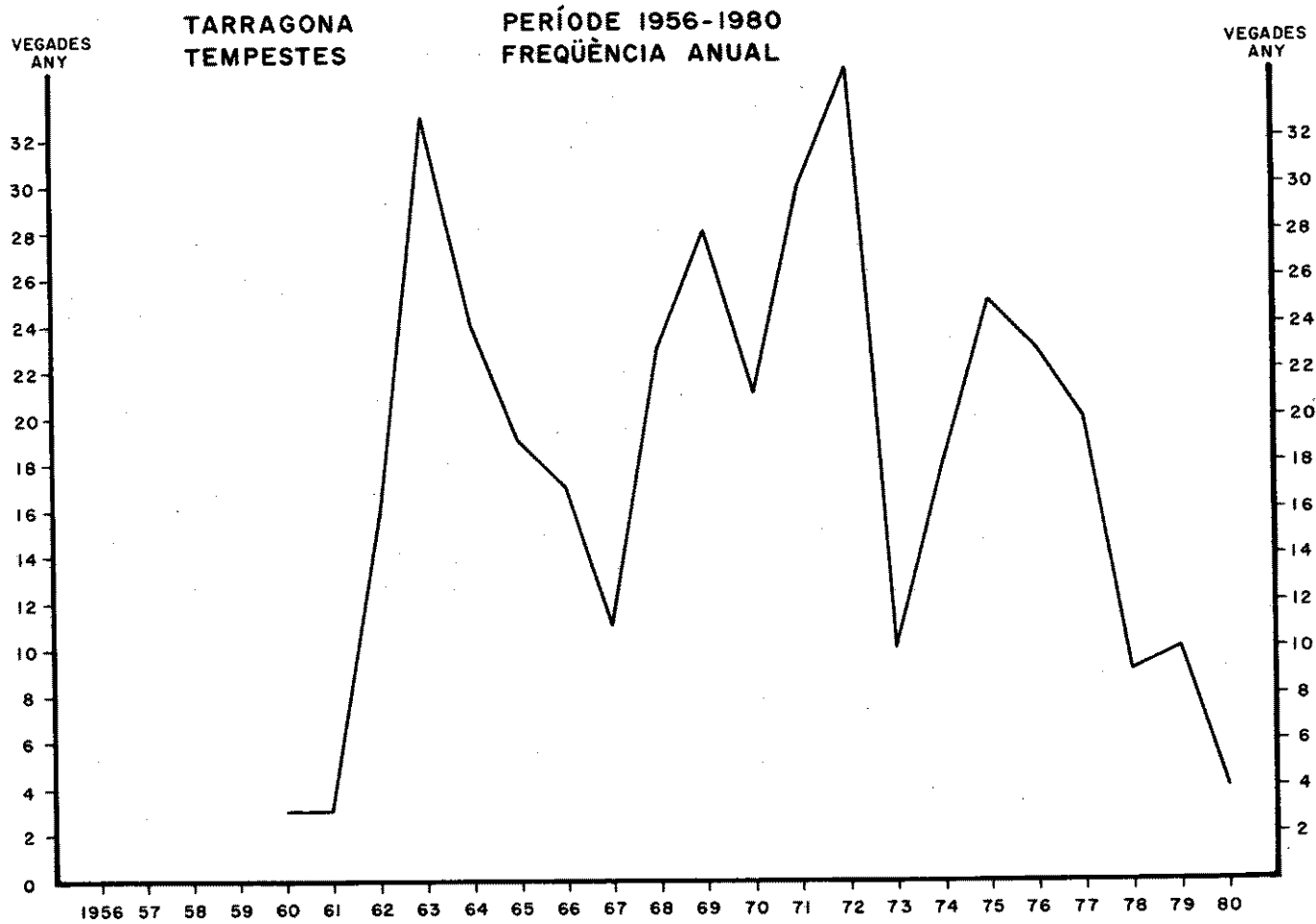
TEMPESTES

FREQÜÈNCIA ANUAL

VEGADES
ANY

VEGADES
ANY



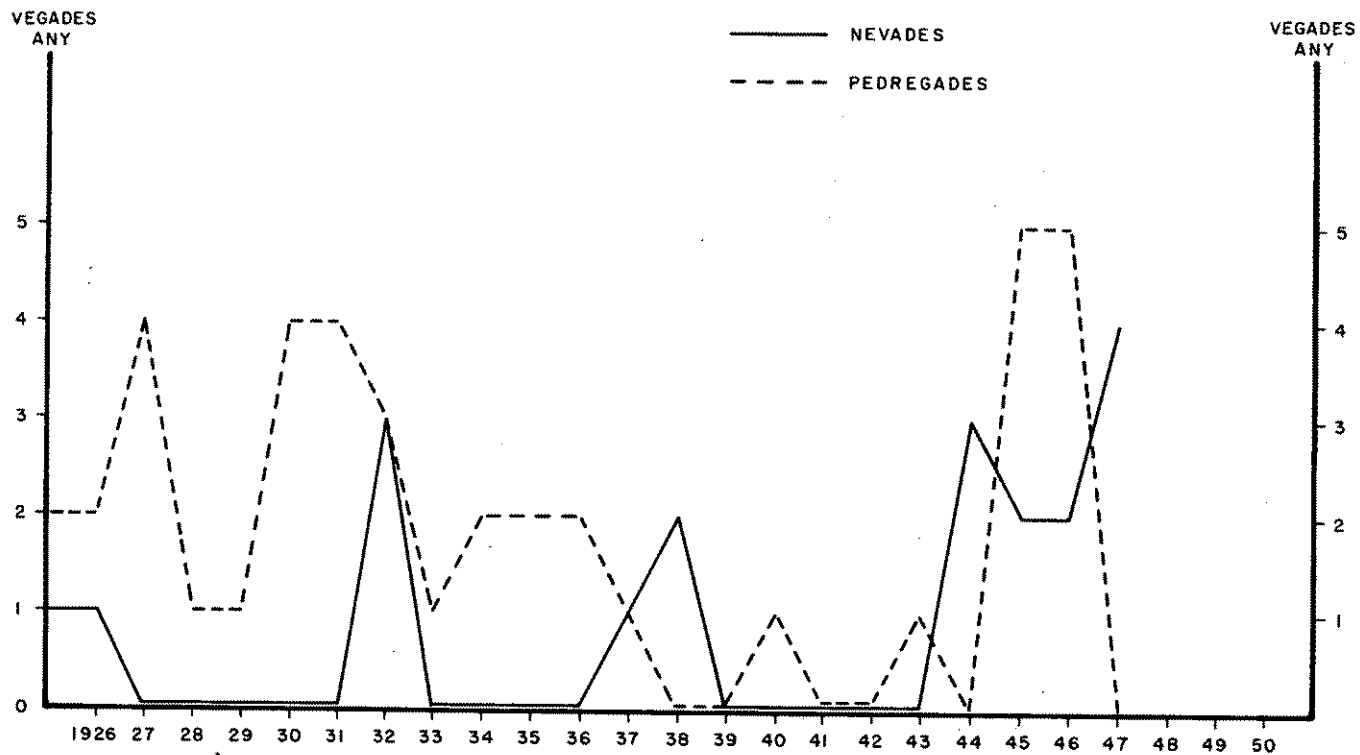


TARRAGONA

PERÍODE 1926-1950

NEVADES I PEDREGADES

FREQÜÈNCIA ANUAL



TARRAGONA
NEVADES I PEDREGADES

PERÍODE 1956-1980
FREQUÈNCIA ANUAL

